

Eesti arstid ootavad reformi

Eesti Arstide Liit ja Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliit teatasid 17. septembril valitsusele, sotsiaalministeeriumile ja Eesti Haiglate Liidule, et 1. oktoobril algab tervishoiuvaldkonna töötajate streik. Streigi peamine eesmärk on arstide ja õdede Eestist lahkumise pidurdamine ja tervishoiusüsteemi lagunemise peatamine.

“Taotleme üleriigilise kollektiivlepingu sõlmimist, et saaksime ravida patsiente oma kodumaal, töötades normaalse koormusega ja motiveeriva palga eest,” ütles tervishoiutöötajate kutseliidu president Ivi Luik.

Streigihoiatuse peale otsustas haigekassa nõukogu 21. septembril tõsta õdede ja hooldajate palkasid järgmisel aastal kuue protsenti võrra ja arstidel kolme protsenti võrra, kuid vaatamata haigekassa nõukogu otsusele ei ole meditsiinitöötajad streigimõtteid maha matnud.

“Esitaks ei ole meiega üldse räägitud,” ütles arstide liidu president Andres Kork ERRi uudiste vahendusel. “Aga esimesel kohal oli kahtlemata töökoormuste regulatsioon, töötinimused ja teine asi see, et mis saab edasi eriarstiabi Eestis. Niikaua kui need asjad ei ole selgeks räägitud, ei ole mõtet pakkuda rahanumbreid,” ütles ta.

Tervishoiutöötajate kannatus on viinud katkemise äärele valitsuse soovimatus muudatusi ette võtta.

Sotsiaalminister Hanno Pevkur kinnitas paar päeva enne streigitähta, et ta ei osale tervishoiutöötajate kollektiivlepingu- ja palgaläbirääkimistel, kuna sotsiaalministeerium ei ole tervishoiutöötajate tööandja.

Õdesid ei jagu haiglatesse

Ministeeriumi tervishoiuosakonna juhataja ütles uudise kohta ülikooli kliinikumi erakorralise meditsiini osakonna palati sulgemisest õdede puuduse tõttu, et Eestis on haiglad kas aktsiaseltsid või sihtasutused ning sotsiaalministeerium ei sekku üksiku haigla personalipoliitikasse.

“Sotsiaalminister ja tema alluvad on seega selgelt välja ütelnud, et arstide ja õdede puudus Eestis ei ole riiklikult oluline probleem ja sotsiaalministeerium selle lahendamiseks ei tegele,” nentis arstide liidu president.

Arstide pöud annab tunda isegi erakliinikutes. “Meile jõudis arstide nappuse mure eelmisel aastal ja praegu on puudu neli-viis spetsialisti.

Joonistas Kaja Pöder

Kahjuks ei olegi meil võimalik neid Eestist leida, sest erahaiglana ei saa me võtta otse koolipingist tulevaid noori, vaid juba endale nime teinud tohtreid. Kõik head arstid on aga juba kas väga hõivatud või käe välismaale andnud,” rääkis Fertilitase juht Ivo Saarma ajalehele Meditsiiniuudised.

Arstide liidu president ütles, et praeguseks pole muud võimalust jäänud kui streik. “Terve kevade püüdsime rahulikult teel sotsiaalministeeriumiga kokkuleppeid saavutada, kuid kõik meie ettepanekud lükati tagasi või nendega tegelemine määramata ajaks edasi,” rääkis Kork.

Ta lisas, et raviasutustes töötavad inimesed näevad ammu, kuidas meie tervishoiusüsteem arstide ja õdede vähesuse, pideva alarahastatuse ja asjatundliku riikliku juhtimise puudumise tõttu laguneb ja patsientide olukord halveneb. Poliitikud aga probleeme tunnustada, veel vähem neid lahendama asuda ei taha.

Väljapääs kriisist on tegudes – tervishoiusüsteemi korrastamises ja ra-

hastamise muutmises, mitte lihtsalt majanduskasvu ja olukorra iseenesliku paranemise ootamises. See on tervishoiutöötajate streigi sõnum ühiskonnale, teatas arstide liit.

Tervise Arengu Instituudi 2011. aasta palgauuringu andmetel oli arsti keskmine kuupalk 1704 eurot, kuid keegi ei tea, mitu tundi selle keskmise saamiseks tegelikult töötati. Selle sisse on arvestatud ka kõik lisatasud öösel, riigipühadel ja üle normtööaja töötamise eest. Samuti ka tasu ületundidena tehtud valvete eest, mida üheski tööajagraafikus kirjas ei ole, sest seadusega lubatud maksimaalsed tunnid läheksid lõhki.

Üks arst teeb ära 1,4 arsti töö

Haigla juhtide arvestuse kohaselt teevad arstid keskmise kuutasu väljateenimiseks ära 1,4 arsti töö.

Kommenteerides Eesti järgmise aasta riigieelarvet ja vastuseks küsimusele, kui kaua peab valitsuse närv vastu arstide streigi puhul, kuna arstide liit on teatanud, et neil on kahe kuu

ARSTIDE STREIK

Streigi peamine eesmärk on arstide ja õdede Eestist lahkumise pidurdamine ja tervishoiusüsteemi lagunemise peatamine.

Arstide liit taotleb

- kollektiivlepingu sõlmimist arstide, õdede ja hooldajate töötasu alammäärade tõstmiseks ja töötinimuste parandamiseks;
- eriarstide töökoormuse ülempiiride ja õendus- ja hooldustöötajate koormuse standardite kehtestamist;
- muudatuste algatamist tervishoiu rahastamise suurendamiseks ja arstiabi kättesaadavuse parandamiseks.

Palk pole muutunud aastaid

● Tervishoiutöötajate palga alammäärade kehtivad 2008. aastast: arstidel on see 7,16, õdedel 3,83 ja hooldajatel 2,11 eurot tunnis, mis teeb netopalgaks vastavalt arstidel 950, õdedel 524 ja hooldajatel 302 eurot.

● Terviseameti andmetel võttis aastal 2010 oma paberid välja 136 ja möödunud aastal 141 arsti.

jagu raha, et kompenseerida arstidele saamata jäänud palgad, ütles rahandusminister Jürgen Ligi, et valitsuse närv on tugev.

“Ega see pressimine ja karjumine ju raha juurde too, ja kui on sellised varud kogutud, eks arstid saavad ju otsustada, kas nad selle peale lähevad. Aga valitsus kindlasti ei hakka jätma muljet, et streikimise eest lisaraha saab,” kinnitas ta.

Streik puudutab suhteliselt suurt hulka patsiente, näiteks Põhja-Eesti regionaalhaiglas (PERH) umbes tuhandet patsienti päevas, ütles haigla juhatuse esimees Tõnis Allik.

Kui streik kestab nädal aega, nagu oodatakse, siis nädala jooksul lükkuvad edasi tuhandete inimeste arstiajad, nentis Tallinna abilinnapea Merike Martinson. Abilinnapea sõnul oodatakse erakorralise meditsiini osakondadelt ja kiirabi ettepanekuid, milliseid meetmeid tarvitusele võetakse, sest ühegi inimese elu ei tohiks streigi tõttu ohtu sattuda.

ER

Tänavuse ettevõtluse auhinna peavõitja on PKC Eesti AS

20. septembri õhtul pärjati ettevõtluse auhinnaga PKC Eesti AS, Eesti kõige konkurentsivõimelisem ettevõtte on juba teist aastat järjest AS EMT.

Lisaks kahele peaaühinnale kuulutati Estonia kontserdisaalis peetud pidulik galal välja võitjad neljas kategoorias ning selgitati kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted 13 kategoorias.

EASi juhatuse esimehe Ülari Alametsa sõnul on Ettevõtluse Auhinna konkurss kõrgeim riigipoolne tunnustus ettevõtjatele ja ettevõtlikkusele, kus edukaks osutuvad need firmad, kelle jõupingutused on kestnud aastaid. “Iga aednik teab, et kõige keerulisem on alustada – heas usus külvatud seemned võivad kiduma jääda ning loodetud saak kujuneda tagasihoidlikuks,” kõneles Alamets.

Aasta alustajaks kuulutati mobiilirakenduste tootja Creative Mobile OÜ, kelle populaarset mängu Basketball Shots 3D on alla laaditud enam kui 7,4 miljonit korda, mis teeb sellest ühe menukama Androidil põhineva mobiilimängu.

Tänavuseks aasta eksportööriks sai Molycorp Silmet OÜ, kes on Euroopa üks suuremaid haruldaste metallide ja muldmetallide tootjaid.

Turismi uuendaja tiitliga pärjati Vihula mõisa puhkeküla, mis on arendanud 16. sajandist pärit mõisakompleksi kaasaegsete mugavustega puhkekohaks.

Aasta välisinvestorina hindas žürii veoauto- ja elektroonikatööstustele juhtmekoidiseid valmistavat PKC Eesti ASI.

Ettevõtluse auhinda annab välja EAS. ER

1
Eesti arstid ootavad reformi

Ettevõtluse auhinna sai PKC Eesti

2
Toimetaja veerg

EÜSL 60!

Eesti järgmise aasta riigieelarve sai paika

Surmade arv ületab sündide arvu

Sport

3
Ilves: umbusk on rikkunud meedia ja võimulolijate suhtes

Mustpeade maja tulevik tekitab paksu verd

4
Intervjuu Austraalias elava Rein Aedmaga

Saksamaa eesti koolid alustasid uut õppeaastat

5
Müncheni eesti kool käis suvel Lääne-Eestis

Euroopa Eestlaste Koor tähistas 5. tegutsemisaastat

6
Kotkajärvel räägiti Eesti teemadel

Eesti suursaadik Saksamaal Kaja Tael andis üle volikirja

ÜEKN jagas stipendiume

7
Inglismaa eestlaste Rahvapidu

Eesti töötud ei kipu tööle

Kümnendik eestlastest räägib mõnd murret

8
Kuulutused ja teated

Piik ette

Viimane veerg

Toimetaja veerg

Tagasi kooli, võiks olla sügiskuu märksõna – on ju kas hiljaaegu startinud või kohe-kohe alustamas kõik koolid oma uut õppeaastat nii Eestis kui ka väljaspool. Positiivset ärevust ja teadmistejanu tunneb nii laps, noor kui ka täiskasvanu, kes miskitpidi kooliga seotud.

Teadus- ja haridusministeeriumi teatel astus sellel õppeaastal I klassi 13 780 Eesti last, neist ligikaudu 580 välismaal. Kui viimastel aastatel on Eestis kooliteed alustavate laste arv stabiilsena püsinud, siis välismaal on nende hulk pidevalt kasvanud. Kui on lapsed, kes ootavad õpetust, siis on vaja ka õpetajaid, ja õnneks leidub neid, kes seda tööd teha tahavad.

Ka minu tõi 1. september taas klassi ette, ja seda valikut ei ole teha keeruline, kui esitada endale küsimus – millist tööd sa teeksid siis, kui raha pole oluline. On ju tõestatud, et südamega tehtud tööd võimaldavad elust rahulolu tunda ja iseendaga paremini hakkama saada. Lisaks sellele, et koolitöö on meeldiv vaheldus n-ö 8st 5ni tööle, ei ole koolis ohtu nüristuda, sest iga päev toob midagi uut ja ettearvamatut. Ehkki koolist tulevad rõõmud-mured paratamatult ka koju kaasa, annavad õnnestumised mitu korda suurema positiivse laengu kui kuiv kontoritöö. Väiksele inimesele ja kõigele avatud hingele eeskujuks ja maailma avardajaks olemine on veel lisaboonus, mida on raske muult tööalalt leida.

Huvitav kogemus on ka see, kui palju on Eesti koolielus muutunud 3–4 aastaga, mil ma sellest eemal olen olnud. Lisaks uuele õppekavale ja uutele õpikutele on arenenud kõik see, mis puudutab tehnikat. Ses mõttes võib öelda küll, et Eesti IT-areng ei puuduta ainult mõnda kitsast valdkonda, vaid on jõudnud igale poole. Paberpäevikute asemel on e-kool, igas klassiruumis arvuti ja dataprojektor, küsides tahvlile kirjutamiseks kriiti, naerdi mind hoopis välja – sest kes see sis enam kriidiga kirjutab, pole selliseid tahvleidki... Varsti ähvardab koomale tõmbuda ka sajandeid tarkust jaganud kooliõpik – juba katsetatakse esimesi digiõpikuid, mis aitavad õppimist atraktiivsemaks muuta ja kokku hoida kulutusi õppevahenditele.

Mis siis muud, kui soovida jõudu ka Saksamaa kooliperere!

Karin Aanja

EÜSL 60

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis tähistab 60. aastapäeva piduliku kontsertaktusega ning sellele järgneva mõnusa peoõhtuga laupäeval, 20. oktoobril 2012 algusega kell 16.00

Koht: Kulturbunker
Berliner Straße 20
51063 Köln (Mülheim)

Lugupeetud kaasmaalane, EÜSLi nimel palume Teid koos perekonnaga ja sõpradega oma kohalviibimisega rikastada Saksamaa eestlaste kohtumist.

Kavas

- tervituskõned
- peokõne dr Mart Laanemäelt
- Hamburgi ja Müncheni Eesti kooli laste etteasted
- Karlsruhe Muusikaülikooli tudengite Kristjan Tamme ja Gleb Simaki kitarriduo
- laulab EÜSLi Projektkoor koos Euroopa Eestlaste Kooriga, dirigendid Kalev Lindal ja Silver Lumi
- esineb rahvatantsurühm Kandali Tallinnast, juhendaja Valdo Rebane
- tantsuks mängib ansambel Kukerpillid Tallinnast

Pääsmed

25 €

15 € tudengid ja noored alates 18 a

5 € lapsed / õpilased alates 6 a

Hinna sees Rootsi laud külmade roogadega, jookide eest tuleb tasuda eraldi

Võimaluse korral palume osavõttust teatada kuni 10. oktoobrini: maie.kisis@t-online.de, tel 0221-834 703
meeli.bagger@web.de

Ära jäta seda infot ainult enda teada, vaid levita teistele!

Kohtumiseni Kölnis!

Kutse

Väga austatud EELK Saksamaa koguduste liikmed, kiriku toetajad ja sõbrad!

Olete oodatud EELK Saksamaa koguduste kohtumisele 20. oktoobril 2012 kell 14.00–15.30
aadressil: Kulturbunker, Berliner Str. 20, 51063 Köln-Mühlheim

Kohtumise jooksul viiakse läbi praostkonna sinod ning toimub ka armulauaga palvus
Kohtumisele järgneb EÜSLi 60. aastapäeva tähistamine

Õnnistussõoviga
Michael Schümers,
EELK Saksamaa praostkonna praost

EESTI RADA

Eesti Rada

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur:
Karin Aanja

**Vastutav toimetaja Saksamaal/
Verantwortlicher Redakteur
Deutschland:**

Maie Kisis-Vainumäe

Kaastöötaja/Mitarbeiter:
Meeli Bagger

**Toimetus Saksamaal/
Redaktion Deutschland:**

EESTI RADA
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-post: estirada@yahoo.de

**Toimetus Eestis/
Redaktion Estland:**

Karin Aanja
Lille 6, 75201 Aruküla
tel: (+372) 53 929 684
Küljendus: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill, Tartu

Kirjasaatjad:

Reet Järvi / Suurbritannia
Karin Ladva-Zoller / München
Piret Suidt / Ateena
Meeli Vilukas-Thibert / Berliin

Tellimine/Abonnement:

Aastatellimus 25 EUR
Euroopas 28 EUR
Väljaspool Euroopat 15 EUR
Tudengitele

Eesti Raja konto:

Estnische Volksgemeinschaft
in der BRD
EESTI RADA Deutsche Bank,
Hamburg BLZ: 20070024
Konto nr 440011504
IBAN:
DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

**Kuulutused, reklaam/
Anzeigen, Reklame:**

1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Leinakuulutused:

Kahe veeru laiusest:
1 cm kahel veerul – 5 EUR

Toimetus jätab endale õiguse
toimetada ja lühendada kaastöid
ning kirju nende selguse huvides.
Avaldatud artiklite sisu eest
vastutavad allkirjutanud.

Eesti järgmise aasta riigieelarve sai paika

Valitsuskabinet jõudis kokkuleppele 2013. aasta eelarves. Riigieelarve kulu on kokku 7,6 ja tulu 7,3 miljardit eurot.

Rahandusminister Jürgen Ligi sõnul on riigi järgmise aasta kulutused planeeritud vastutustundlikult ja arvestades pikaajaliste mõjudega, teatas valitsuse kommunikatsioonibüroo.

“Eesti majanduse seis on mõõdukalt optimistlik, samas sunnib eba-

kindlus maailmamajanduses olema kulude suurendamisel ettevaatlik,” ütles Ligi pärast kabinetiinõupidamise lõppu.

Valitsus on seisukohal, et majanduskasvu toetamiseks tuleb viia eelarve püsivasse ülejääki 2014. aastal, et alustada ka reserve mahu kasvamisega. Struktuurselt on eelarvepositsioon tasakaalus juba järgmisel aastal. **ER**

Surmade arv ületab selgelt sündide arvu

Aasta esimese kaheksa kuuga on Eestis surmasid registreeritud peaaegu tuhande võrra enam kui sündide ning aastatagusega võrreldes on olukord kehvem.

Augusti lõpu seisuga oli Eestis registreeritud 10 404 surma ja 9514 sündi, selgus siseministeeriumi andmetest.

Eelmisel aastal oli olukord selleks ajaks pisut parem – surmade arv oli 10 346 ja sündide arv 9995.

Kogu eelmise aasta kokkuvõttes suri 15 226 ja sündis 14 713 inimest.

Tänavu augustis registreeriti 1294 sündi ning samal ajal suri 1213 inimest. Poisse ja tüdrukuid sündis täpselt ühe palju.

Populaarsemad poiste nimed olid Oliver ja Marten. Tüdrukutele pandi enim nimeks Sofia ja Laura.

Sündide ja surmade võrdlemine ei näita iivet, mille osas peab arvestust statistikaamet.

SPORT

Heiki Nabi.

Eestlased tõid Londoni olümpialt kaks medalit

Parima koha võitles välja kreeka-rooma maadleja Heiki Nabi, kes sai kaalukategoorias kuni 120 kg kaela hõbemedali. Poodiumile tõusis eestlastest veel kettaheitja Gerd Kanter, kellele andis hooaja parim tulemus 68.03 kolmanda koha.

Napilt jäi medalist puudu paarisaerulisel neljapaadil (Kaspar Taimsoo, Tõnu Endrekson, Allar Raja ja Andrei Jämsä), kes lõpetas võistluse neljandana. Medalist jäi neid lahutama 1,74 sekundit.

Esikümnesse jõudsid Eesti sportlastest veel kreeka-rooma maadleja Ardo Arusaar ja epeevehkleja Nikolai Novosjolov, kes said kokkuvõttes kirja vastavalt kaheksanda ja üheksanda koha.

Paraolümpial oli Eesti kõrgeim koht neljas

Kardo Ploomipuu sai Londoni paraolümpiamängudel oma põhilial, 100 meetri seliliujumises neljanda koha. Neli aastat tagasi Pekingis sai Ploomipuu sel distantsil pronksmedali.

Eestit esindasid Londoni paraolümpiamängudel kolm sportlast – ujuja Kardo Ploomipuu, kergejõustiklane Sirly Tiik ja kergejõustiklane Jüri Bergmann.

Kaia Kanepi pääses Souli tenniseturniiri finaali

Maailma edetabelis 16. kohal paiknev Kaia Kanepi võitis Soulis toimuva 500 000 USA dollari suuruse auhinnafondiga naiste tenniseturniiri poolfinaalis ameeriklannat Varvara Lepchenkot (WTA 21), kuid kaotas Souli tenniseturniiri finaali 1 : 6, 0 : 6 Taani esindajale Caroline Wozniackile (WTA 11.). **ER**

Tasub teada

● Valitsus otsustas tõsta valitsemisalade palgafondi 4,4%, mida ministrid saavad kasutada vastavalt vajadusele. Ministrite palgatase jääb 2008. aasta tasemele.

● Kokkuleppe kohaselt tõstetakse suhtelises vaesuses elavate ühe lapsega perede lastetoetused senistelt 19,18 eurolt kaheksa korda 38,36 euroni ja kahe lapsega peredel 76,72 euroni kuus.

● Pension tõuseb tuleval aastal viis protsenti.

Lühidalt

● IRLi tipp-poliitik Mart Laar astub oktoobri keskel pärast insuldist tingitud kaheksa kuu pikkust eemalolekut taas avalikkuse ees üles, ent tema naasmist riigikokku ei pruugi see siiski veel tähendada. IRLi nõuniku Rauno Veri sõnul on Laar andnud lubaduse pidada kõne 20. oktoobril IRLi korraldataval konverentsil "20 aastat Laari esimesest valitsusest". "Tähistatakse tema valitsuse 20. aastapäeva ja oleks väheke imelik, kui ta ei oleks seal ise kohal," ütles Veri.

● Soome rahvastikuregistri andmetel oli sealne rahvaarv 2011. aasta lõpus 5 401 267, sellest 34 006 on Eesti kodanikud. Soomes elavate välismaalaste arv on kasvanud 1980ndatest alates, kõige suurema rühma moodustavad Eesti kodanikud.

● Rahvusvahelise hotellitubade broneerimise veebilehe hotels.com värskeimast hotellihindade indeksist ilmneb, et soomlaste soositumate reisisihtkohtade hulgas välismaal on Tallinn aastaga tervelt kaheksa kohta langenud. Kui 2011. aastal oli Tallinn New Yorgi ja Londoni järel soomlaste kolmas reisisihtkoht välismaal, siis selle aasta esimesel poolaastal oli Tallinn 11. kohal.

● 45% töötajatest usub, et nende palk järgmisel aastal tõuseb, kuid aastatagusega võrreldes on inimesed pisut pessimistlikumad, selgus tööportaali CV-Online uuringust. "Võttes arvesse hinnatõuse, inflatsiooni ja palgatõuse ootuse põhjendusi, tunduvad valdava osa töötajate palgatõuse prognoosid üpriski realistlikud olevat," kommenteeris portaali turundusjuht Heikko Gross.

● Tarbijahindade aastak kasv kiirenes Eestis 3,6%-lt juulis 3,8%-ni augustis. Hinnatase tõusis juuliga võrreldes 0,5%. Eurostati esialgse hinnangu kohaselt kiirenes ka euroala koguinflatsioon 2,4%-lt juulis 2,6%-ni augustis. Inflatsioonisurvet põhjustasid peamiselt maailmaturul toimuvad arengutendentsid, kirjutab Eesti Panga Eesti Panga ökonomist Kaspar Oja panga teates.

● Esmakordselt tõusis ekspordi peamiseks sihtriigiks Venemaa, moodustades 15 protsenti Eesti ekspordist. Juulis eksporditi Eestist Venemaale kaupu 155,4 miljoni euro eest. 42 protsenti sellest moodustas aga välisfirmade kaubavedu Eesti kaudu. Tegemist ei olnud aga ühe suure tehinguga, Venemaale müüs kaupu umbes 500 Eesti ettevõtet. Välismaiste ettevõtete müüginumbrid kasvavad aga kiiremini. Kui Eesti ettevõtete müük Venemaale kosus aastases võrdluses 20 protsenti, siis välismaiste oma enam kui poole võrra.

● Eesti kunstiakadeemia üliõpilasesindus algatas rektor Signe Kivi umbusaldushääletuse. "Tudengikond eeldab, et rektor on tegutsenud oma parima äranägemise järgi. Sellest hoolimata on ta riskinud, kasutades meetodeid, mis ei ole end õigustanud ja seetõttu on Signe Kivi kaotanud usaldusväärse rektorina. EKA tudengid ootavad konkreetseid muudatusi paremuse suunas ja kooli jätkamist ühtse teravikuna," teatas esinduse juht Hanna Parman. Kinnisel hääletusel umbusaldust ei avaldatud, seega on üliõpilaste sõnul rektori otsustada, kas ja kuidas ta jätkab.

Ilves: umbusk on rikkunud meedia ja võimulolijate suhted

President Toomas Hendrik Ilves lausub 10. septembril riigikogu sügisistungjärgu avamisel peetud kõnes, et jälgib murega tooni ja emotsiooni, mis kannab meedia ja valitsuse vahelist arvamuste vahetust.

"Olen väga mures, kui poliitika ja raha seosed ei ole laitmatult selged ja läbipaistvad. Olen mures, kui valijad ja rahvas hakkavad kahtlustama, et parteid ja nende esindajad riigivõimu asutustes elavad mingite oma, vaid neile endile teada olevate ja kehtivate reeglite järgi," lausub riigipea oma sõnavõttus.

See ei ole presidendi sõnul enam meie unistuste Eesti, kus arvatakse, et võim on mingi suletud kast, klann või kartell. Vabas ühiskonnas ei saa võimukohad olla suletud. Umbusku ja pettumust on Ilvese hinnangul lubamatult palju, liiga palju just sel aastal.

"Jälgin murega seda tooni ja emotsiooni, mis kannab meedia ja valitsuse vahelist arvamuste vahetust. Vahel tundub, et siin pole eesmärgiks enam mitte riigi arengu ees seisvate valikute selgitamine, vaid püütakse teineteisele haiget teha. Meelega. Ja võimalikult palju."

Ta lausub, et on viimasel ajal lugenud päris palju, kuidas presidendi valimisteks valmistuvas USAs on nii meedia ja poliitikute ning poliitikute omavaheline kurjustamine, mõnitamine ja solvamise eskaleerimine hävitanud võimaluse leida kompromisse, hädavajalikke kompromisse, et seda riiki ja rahvast raskustest välja aidata.

"Seal võetakse kontekstist välja lauseid ja tümitatakse üksteist ning omavaheline rääkimine muutub või-

Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves.

Foto: president.ee

matuks. Keegi ei kuula enam sisulisi argumente, arutelu asemel on ärapanemise võistlus. Hea riigikogu, hea Eesti rahvas, kas me mitte ei liigu samas suunas?" küsis riigipea parlamendi ees.

Ilves hoiatas, et ühel hetkel saab sellest allakäiguspiraal ja koos sellega tekib põlgus poliitilise süsteemi, demokraatia ja Eesti riigi vastu.

"Kui riik ei ole enam oma ja usaldusväärne, siis kaotavad ka kodanikud soovi selle riigiga tegemist teha, sellega ausalt suhelda," hoiatas riigipea.

Minister peab usaldust looma

Kõnes esitas Ilves ka küsimuse, kas üks minister peaks ametist tagasi astuma. President märkis, et otsest kohustust justiitsminister Kristen Michalil selleks ei ole. Uurimine käib ja pole teada, kas asi üldse jõuab kohusse. (Michal on kahtlustatav Reformierakonna rahastamiskandaalis, mille pani maikuus veerema endine

riigikogu liige Silver Meikar. Ta väitis oma artiklis, et on annetanud parteile kokku umbes 7300 eurot, mis ei olnud tema oma, annetus keelitas teda tegema praegune justiitsminister Kristen Michal – toim).

Riigipea sõnul võib tuua palju näiteid teistest riikidest, ka Euroopa Liidust, kus ministrid, ka peaministrid ja presidendid, on olnud aastaid uurimise all, ent nad pole oma ametist loobunud.

Ilves rõhutas, et see valik on ministri enda, tema valitsuskaaslaste ja tema erakonna teha.

"Ma loodan, et nad kõik annavad endale selgelt aru, et seda valikut tehakse kujundatakse Eesti poliitilist kultuuri. Seda viisi, kuidas Eestis praegu ja edaspidi valitsetakse ja asju aetakse. Seda, kas võim ja valitsemine on usaldusväärne. Ja usaldus, nagu ennist ütlesin, on Eesti kapital, mille mahalaristamist ei ole võimalik sallida," andis riigipea siiski oma seisukohast mõista. **ER**

4

minutit kestis riigikogu istung 11. septembril. Sinna mahutus Keskerakonna fraktsiooni esitatud seaduseelnõude üleandmine, teadete ettelugemine ning kohaloleku kontroll.

"Registreerunud on 94 saadikut, puudub 7 saadikut. Ausatad riigikogu liikmed! Kuna täna, maestro Arvo Pärdi sünnipäeval, ei ole päevakorras ühtegi päevakorrapunkti, mida arutada, siis on istung lõppenud. Kaunist päeva jätku!" soovis riigikogu aseesimees Laine Randjärv.

Eestlastele valmistab muret ennekõike poliitika

Kui eurooplased keskmiselt on kõige enam mures majanduskriisi pärast, siis eestlaste põhiliseks probleemiks on poliitilika – korruptsioon ja valitsuse ükskõiksus.

Mure majanduse pärast on eestlaste jaoks teisel kohal, selgus National Geographicu telekanali tellimisel valminud uuringust.

Saksamaal aga muretsetakse enim terviseprobleemide pärast.

Eestlased vastasid, et kui majandus peaks kokku kukkuma, koliksid nad Norrasse. Kui aga juhtuks looduskatastroof, eelistavad nad jääda Eestisse.

Uuringus osaleid 18–49aastased inimesed 16 erinevast riigist. **ER**

Mustpeade maja tulevik tekitab paksu verd

Riik on otsustanud Tallinna vanalinnas asuva Mustpeade maja endistele omanikele tagastada, ehkki seadus võimaldaks selle kui eriti kõrge kultuuriajaloolise väärtusega hoone tagastamisest loobuda.

Valitsus on Tallinna taotluse jätta ajalooline hoonetekompleks kui kultuuriobjekt tagastamata kahel korral tagasi lükanud. Linna hinnangul ei pruugi tagastamise korral olla tagatud Mustpeade maja kasutamine tallinlaste ja kõigi teiste kultuurisõprade hüvanguks.

Mustpeade majas toimub aastas umbes 300 erinevat üritust ja hoone esinduslikud ruumid on aktiivses kasutuses. Hoone ruumiprogramm võimaldab korraga kasutada mitut saali.

Kultuuriväärtuste amet ja Tallinna Filharmoonia koguvad nüüd elanike toetushääli, et Mustpeade maja jääks kultuurikeskuseks linnale ning ajaloolist hoonetekompleksi ei antaks erakätte.

Mustpeade vennaskonna Eesti haru liikme Peeter Tulviste sõnul aga ei soovi organisatsioon muud kui oma vara tagasi saada.

"Igal inimesel ja organisatsioonil, kellele kuulub mingi varandus, mis on tema käest ühel või teisel põhjusel seadusevastaselt ära võetud, on mitte ainult õigus, vaid kohustus seda tagasi nõuda," sõnastas Tulviste intervjuus Vikerraadiole vennaskonna seisukoha.

Tulviste sõnul puudub igasugune alus hirmul, et pärast omandiõiguse

Mustpeade maja Tallinna vanalinnas.

üleandmist kaoks majast kultuuritegevus.

Majas praegu tegutseva Tallinna Filharmoonia direktor Marko Lõhmus aga kahtleb, kas maja haldamine Mustpeade vennaskonnal mitte üle jõu ei käi.

"Ma ei räägiks hirmudest, et kohe midagi kokku kukub ja maja tühja tondilossina seisma jääb. Linn on siiski kõige suurem investor, kes sellistes majades mitte ainult elu, vaid infrastruktuuriga suudab tegeleda. See on peamine punkt, mis paneb otsustama avaliku omandi kasuks," rääkis ta.

Tallinna linna tellimisel tehti aastatel 1987–1990 hoones põhjalik restaureerimine. **ER**

Lühidalt

● Riigikogu otsustas toetada õiguskantsler Indrek Tederi ettepanekut ja hakata muutma erakooliseadust, mis praegu lubab avalikule võimule kuuluvates eragümnaasiumides, nagu Tallinna Vene Lütseum, anda võõrkeelset haridust ega taga seega eestikeelse õpetuse piisavat kättesaadavust.

● Eesti kodakondsuse on tänava saanud 1019 isikut, neist 905 olid varem määratlemata kodakondsusega. Ülejäänud 99 olid Vene Föderatsiooni kodanikud ning 15 muu riigi kodanikud. Kodakondsusest on vabastatud 12. septembri seisuga 62 isikut, neist 16 võttis Venemaa kodakondsuse ja 46 võttis mõne muu riigi kodakondsuse.

● Tallinna linnavolikogu võttis vastu otsuse, mille kohaselt saavad kõik tallinlased uuest aastast ühissõidukites tasuta sõita. Volikogu määruse järgi saavad ühissõidukites tasuta sõita kõik Tallinna elanikud. Samuti kõik õpilased 19. eluaastani sõltumata nende elukohast. Kohal viibinud 60 volikogu liikmest 40 hääletas tasuta ühistranspordi poolt ja 20 vastu, sotsid istungil ei osalenud.

● President Toomas Hendrik Ilves kuulutas välja riigikogus 30. augustil ratifitseeritud Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamislepingu ratifitseerimise ja rakendamise seaduse. Riigikogus tehtud põhimõtetele muudatuste tulemusel on seadus Ilvese hinnangul põhiseadusega kooskõlas, ES-Miga liitumine on riigipea hinnangul oluline ja vajalik kogu euroala stabiilsuse kindlustamiseks ning seega Eesti lühi- ja pikaajalistes huvides. "Mitte ükski riik ei saa tänases maailmas olla majanduse ja julgeoleku vallas edukas üksinda. Igaüks vajab liitlasi, neid kes jagavad samu põhimõtteid, eesmärgid, väärtusi," ütles Ilves.

● KPMG analüüs kinnitab, et Eesti võtab ELi struktuurifondidest maksimumi ning on Kesk- ja Ida-Euroopas parim rahakasutaja. Eelmise aasta lõpuks oli lepingutega kaetud 94 protsenti ja välja makstud 44 protsenti ELi toetuste ja riigi kaasfinantseeringuks ette nähtud summadest. Eestis on Euroopa regionaalarengufondist, Euroopa ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Sotsiaalfondist elaniku kohta välja makstud 1347 eurot, Kesk- ja Ida-Euroopa keskmine näitaja on aga 598 eurot.

● Eesti kaitsepolitsei teatas uudisteportaali EUobserver, et Herman Simm andis Venemaa välisluureteenistusele SVR üle vähemalt 3294 Eesti sisedokumenti. 25. veebruaril 2009 tunnistas Harju maakohus Herman Simmi süüdi riigireetmises ja mõistis talle kokkuleppemenetluse tulemusena karistuseks 12 aastat ja 6 kuu pikkuse vangistuse.

● Vene riigiduuma saadikute viisi Tallinnasse lükkub edasi seoses Venemaa ja Eesti vahelise üksiteisemõistmise puudumisega piirilõpetuse küsimuses, ütles duuma väliskomisjoni esimees Aleksei Puškov. "Meie komisjon pidas otsustavaid novembrikuu kavandatud sõidu edasilükkamist hilisemale ajale, kui pooled naasevad üksiteisemõistmise juurde piirilõpetuse küsimuses," vahendas Interfax Puškovi sõnu.

Intervjuu Austraalias elava Rein Aedmaga

Eesti sajandi filmi ühel peategelasel, Kullarannikul elaval Rein Aedmal täitus 19. septembril ei rohkem ega vähem kui 60 eluaastat. Aja-leht Meie Kodu käis uurimas, kuidas Imelikul läheb, ning meenutab koos temaga, kuidas valmis eestlasele nii oluline film "Kevade", kus Reinul oli täita Imeliku osa.

Reinu ja abikaasa Heidi Kullarannikul asuva kena majakese tagant algab tihe eukalüptipadrik, kus võtavad sõna kirevad papagooid ja ragistavad naerda kookaburrad. "Peaegu samasugune mets nagu Pärnus," iseloomustab Rein, kel Eesti elu on endiselt täitsal kohal.

Vahel juhtub näitlejatega, et nad elavad oma tegelaskujusse väga sisse. Kas Oskar Lutsu Imelik on ka Sind muutnud?

Eks mingil määral ikka, laiskust ja lodevust on tulnud juurde, kindla peale! Kooliajal olin selline rahmeldaja tüüp. Läksin Tallinnas kohast poolteise kilomeetri kaugusele kooli umbes seitsme minutiga. Võtsin nii pika sammu kui vähegi võimalik.

Ükskord jäin võtteplatsile Pöögelmanni tänavasse hiljaks. Äkki keegi hõikab, vaatan, režissöör Arvo Kruusement. "Kuhu sa tormad?" – "Jään hiljaks, pean praegu juba grimeerimas olema!" – "Ahaa, mäletad, sa kirjutasid mulle, missugune on Imelik?" (Meil oli selline harjutus, et igaüks pidi oma osast kirjutama väikese kirjandi. Mina tegin kohe kolm lehekülge pika analüüsi.)

Kruusement loeb sõnu peale: "Ise sa kirjutasid, mis ja kes ta on, kuidas ta käitub. Mida sa nüüd praegu teed – tormad nagu pöörane? Kui hiljaks, siis hiljaks – saad selle eest vastu kulkalt. Aga – ei tohi kiirustada. Mis sellest kasu on, kui sind üleni punase ja higisena filmima hakkame? Mis Imelik sa selline oled?"

Lühidalt – võttis mu läbi. Kui kahekesi kohale jõudsim, siis sain asjast aru ja hakkasin end jälgima. Sundisin end rahulikumaks. Kui filmimine sai läbi, siis avastasin, et lähen kooli peaegu kaks korda aeglasemalt kui enne!

Aga tegelikult ma selline ei ole. Olen väga kiire ja impulsiivne, kuigi ma võin näida rahulikuna.

Rohkem Tootsi tüüpi hoopis?

Kõige esimene proovietüüd oli sahvristseen Margus Lepaga (Kiir) – ma mängisin seal Tootsi. Hiljem küsisin Kruusemendilt, miks ta mind sellesse rolli proovis? Kruusement vastas, et tahtis näo järgi vaadata.

Mäletan, kui tuldi meie kooli Kevade filmi osatäitjate kandidaate otsi-

ma, siis kuulsin jutukatket, kus õppealajuhataja arvas, et jah, Rein sobiks väga Imelikuks.

Vaat kui huvitav, Imelik oli ju blond, aga Sina mitte.

Just, pealegi olid kõik teised Imeliku kandidaadid blondid, olin ainus brunett. Kruusement ütles, et ainus võimalus on valgeks värvida. Nii olen elu jooksul kolm korda blond olnud – filmimiste ajal.

Riina Hein (Teele) sai samamoodi blondiks ja ka Arno juustele anti pisut heledam toon. Meid pleegitati vesinikühlapendiga, nii et peanahk oli vilis. Ime, et juuksed pähe jäid.

Kuivõrd üldse "Kevade" seltskonnaga lävid?

Kõige suurem sõber oli kadunud Aare Laanemets (Toots). Temaga suhtlesime pidevalt perekonniti, kui Pärnus elasime.

Enne seda käisin tihedalt läbi Margus Lepaga. Eks need minu Tallinnasse ja Marguse Pärnusse tulekud minekud olid harvad, pikapeale kontakt vähenes. Ülejäänutega on olnud põgusad kokkupuuted.

Marguse kohta räägitakse, et Kruusement nägi teda linnaliinibussis ja sai paugupealt aru, et ta sobib Kiireks.

Eks legende ole igasuguseid. Marika ise rääkis, et nägi väga hästi, kuidas mingi onu teda seirab. Mõtles, et on mingi kommiõnu. Vana aga muudkui vaatas. Poiss sekkendas ja korraga tõmbas bussist minema nagu vile.

Alles palju hiljem, kui Kruusemendil telemajja asja oli ja ta Astrid Lepaga, kes osutus Marguse emaks, kohtus, siis nägi sama poissi uuesti. Kaks korda järjest kokku sattuda, milline juhus!

Millal otsustasid, et lähed näitlemist õppima?

Me käisime Heidiga mõlemad vastuvõtteksamitel – samal aastal, kui Aare sisse sai. Mina mahtusin viimasesse vastuvõtvuuro. Mäletan, et tegin ühe etüüdi Anne Paluveriga – minu meelest tuli kenasti välja, aga noh. Ju me olime juba ülikoolis ja ehk veidi "rikutud" – tegime ülikoolis luuleteatrit. Meid oli juba "paika pandud", riik oli raha kulutanud.

Rein Aedma Austraalia päikese all.

Foto: erakogu

Tagantjärele pole ma küll kunagi kahetsunud, et sisse ei saanud. Nautisin oma õpetajakarjääri väga – kino ja teatrit sai niigi teha ja õpetamine ongi pigem nagu näitlemine. Vastutus on isegi suurem – näitleja loeb teiste teksti, aga tunnis pead seda ise looma.

Kooliõpetaja ametist tuli hiljem ka filmimisel kasu. "Sügis" pidasin näitusel kõnet. Vaatasin, et seltskond kuulas päris huviga.

Olete Heidiga muljetavaldava aja koos elanud.

Mina olin esimesel ja Heidi kolmandal kursusel, kui tutvavaks saime. 37 aastat oleme koos, kui mu sõjaväe aeg juurde arvestada, ongi peatselt 40 aastat kooselu täis.

Nii et Heidi oli põhjuseks, miks kõigepealt Pärnusse ja siis Austraaliasse sattusite?

Seda võib öelda küll. Abiellusime, Heidi oli Pärnu tüdruk ja teda oli Pärnusse perele appi vaja. Tulin sõjaväest ja läksin talle järele.

Austraaliasse tulime 1991. aastal. Heidi pidas 40. aasta juubeli Eestis ära, lapsed olid 12- ja 15aastased.

Meie siiatulek polnud üldse ette valmistatud. Otsustasime, et kui pääseme kõik neljakesi lennukile, siis läheme. Reeglina tervet peret korraga välja ei lastud. See oli ime, aga välja me saime!

Saabusime Kullarannikule, kott patsi leiva ja pudeli viinaga Heidi tädi külastamiseks näpu otsas. Kogu maine vara, mis aastakümnetega Pärnusse oli kogunenud, jäi maha.

Kas Eestisse pole mõelnud tagasi kolida?

Austraalia elamisloa saime 1997. aastal ja samal aastal läks Heidi esimest korda perekondlikel põhjustel tagasi. Mina käisin vahepeal lastega, seal edasi hakkasime koos käima. Koduigatsust on vähendanud siinsed eestlased – tänu tädi Heidile sulandusime kohe kohalikku kogukonda.

Imeliku tunnus käis minuga muidugi ka Austraalias kaasas, siin olid kõik filmi näinud.

Rein Aedma

● sündinud 19. septembril 1952 Tallinnas

● abielus, poeg Lauri ja tütar Laura

Haridus

● Tallinna Spordiinternaatkool 1971

● Raketivägede seersantide kool, Moskva 1972, seersant

● kiviraider, 3. kategooria, Pärnu 1976

● Tartu Ülikool 1980, eesti filoloog

Töö

● "Kevade" (Imelik) 1970

● "Varastati Vana Toomas" (Poiss) 1970

● "Suvi" (Imelik) 1976

● eesti keele ja kirjanduse õpetaja, Pärnu 1980–1991

● "Sügis" (Imelik) 1991

● kiviraider Kullarannikul ja Sydneys 1991–2005

● turvatöötaja Kullarannikul ja Brisbane'is alates 2005

Looming

● luuleklubi Muusajungriid üritused ja esinemised Sydneys, Thirlmere'is ja Brisbane'is, alates 2002

Autasud

● "Kuldkõri", TRÜ ja EPA lauluvõistlus 1972

● neli karikat Sydney ja Kullaranniku golfklubide võistlustelt

Heidi ja eesti bibliofiili Valdemar Vilderi eestvõttel oleme vedanud kultuuriklubi üritusi Sydneys, Thirlmere'is ja Brisbane'is – näiteks on meil Brisbane'is igal aastal novembris kirjandusliku kadripäeva üritus, kus loeme koos kohalike eestlastega mõne tuntud eesti luuletaja loomingut ning räägime ta elust ja saatusest.

Tänavu saab Muusajungritel kümme aastat täis – sel puhul võtame kavasid kõik need mõnikümne poeeti, kelle loomingut oleme käsitlenud.

Heidi: Kui lapsed on siinsesse ellu täiesti sisse elanud – töötavad siinsamas Kullarannikul õpetaja ja meditsiinitöötajana ning meil on kolm imearmast lapselast –, siis meie Reinuga nutame ikka veel eesti sõpru, raamatuid, lõhnu ja loodust taga.

Kuus aastat järjest veetsime suved Eestis. Viimasel kahel aastal pole kahjuks Eestisse jõudnud. Meie side Eestiga on endiselt väga tugev. Ideaalis elaksime poole aastast siin ja teise Eestis.

Lühendatult Airi Ilissoni intervjuust

Esimeses reas vasakult MEKI asendusõpetaja Kaja Ziegler, õpetajad Malle Kesa, Margit Urbel, Sille Peters ja kooli organisatsiooni ja finantside eest vastutav Karin Ladvazoller poja Jonathaniga.

● Oma 5. õppeaastat alustab Berliini Eesti Kool mulluse kahe asemel kolme vanuserühmaga: väikelaste rühmas tegutsevad kuni 3aastased, koolieelikute rühmas 4–5aastased ja koolilaste rühmas üle 6aastased. Ka õppeaineid on juurde tulnud – eesti keel ja muusika on nüüd eraldi tunnid ning kunstõpetus ja käsitöö toimub kõigil vanuserühmadel eraldi ja eakohaselt õpetaja Kadri Siirmani juhtimisel. Tänavu sai kool ka uue eesti keele õpetaja, kelleks on Hõbe Ilus. Pildil on Berliini Eesti Kooli suured ja väikesed õpilased tervitamas esimesel koolipäeval, 22. septembril oma muusikaõpetajat Maarja Ansorgi, kes on koolis tegutsenud selle esimesest aastast peale. **Meeli Vilukas-Thibert**

Tere, kool!

● Müncheni Eesti Kooli (MEK) kuues õppeaasta algas 16. septembril Mütterladen Giesingus. Eelnevalt oli end kooli registreerinud 22 last,

aga uudistama oli tulnud veel 6 last. Meiega on ühinenud kolm uut õpetajat. Koolilaste rühma õpetamise võtab enda kanda algklasside õpetaja haridusega Sille Peters, eelkooliealiste rühma juhendab Müncheni Euroopa Kooli uus eesti keele õpe-

taja Margit Urbel, kes on hariduselt logopeed ja erivajadustega laste pedagoog. Mardikate rühma (2–3 a) juhendamise võtab enda kanda Malle Kesa, kes on Eestis õppinud eelkooliealiste pedagoogikat.

Karin Ladvazoller

Saarel, soos ja põrgus

Müncheni eesti kool käis suvel Lääne-Eestis

Vihma kallab justkui oavarrest. Sellest hoolimata üritab kamp poisse õhtul tehtud lõkkele varavalges uut elu sisse puhuda – üksikud tukid veel hõõguvad. Vihm tugevneb, kuid poisid ei jäta jonn, sest mis see soe vihmehele ikka teeb ja nii kaua, kuni lõkkease veel suitseb, ei või looduse jõududele alla vanduda.

Kui 19. augusti hommikul Pärnu maal äkki vihma sadama hakkas, ei rikkunud see Müncheni eestlaste tuju mitte karvavõrdki, sest kolmel eelneval päeval oli paistnud päike ja tänu heale ilmale võis ka selle suve traditsioonilise kultuuriretke Eestisse täie rahuloluga õnnestunud ettevõtmiste nimekirja lisada.

Juba neljandat aastat järjest tutvusid Müncheni eesti kooli lapsed ja lapsevanemad Eestimaa kultuuripärandi ja vaatamisväärsustega. Seekord käidi Lääne-Eestis, sooviks näha oma silmaga eestlaste elu saarel, mererannikul ja rabas – vee ääres ja sees.

Omanäoline saareelu

Retke esimesel päeval sõitis kooli 39-liikmeline grupp Kihnu saarele, et olla üks päev kihnlaste seas ja õppida Kihnu muuseumis tundma saare pärimuskultuuri, mis on kantud ka UNESCO vaimse ja suulise pärandi maailmanimekirja. Tõelise "kultuurielamuse" said münchenlased parvlaevalt saarele astudes ja veoauto kastis istet võttes. Sõit "Kihnu kabriolettiga" pani lapsed rõõmust huilgama ja emad-isad muigama. Väga vahva oli tunda tuult kõrvus vihisemas. Selline sõit ei ole linnast tulnud inimese jaoks mitte ainult ajavõit, vaid ka puhaskõik.

Kihnu muuseumist oli lausa kahju lahkuda – Katrin Kumpan pani ennast kuulama – põnevad lood nii kihnlaste ajaloost kui ka tänapäevast, Kihnu Jõnnust ja Kihnu pulmast andis hea ülevaate kohalike elanike eluolust ja traditsioonidest. Lõpetuseks lauldi üheskoos regilaulu ja tutvuti Kihnu naiste käsitööga.

Tolli talus õomajale jäädes said suuremad lapsed lakas magada. Poised vallutasid ühe laka, tüdrukud teise. Ühe õhtu jooksul juhtus nii mõndagi: käidi üksteisel külas, tungiti salaja vastassoos esindajate valdustesse, mindi tülili, paluti andeks, lepiti ära, mindi uuesti tülili ja ikka nii edasi. Laste omavaheline suhete klaarimine lihvis märkamatult nende eesti keele oskust ja tiheda suhtlemise käigus leidis iga laps endale suurel taluõuel mängukaaslase. Eestikeelset jutuvandinat kuulates tundsid lapsevanemad kergendust – näed, räägivadki omavahel eesti keeles!

Teisel päeval sõideti tagasi mandrile, et tutvuda Pärnus Maarja-Magdaleena gildi tublide käsitöötegitajatega. Kati ja Helje Vaasi puutöö õpitoas meisterdasid lapsed kannatlikult mitu tundi. Tüdrukud värvisid ja toksid poistega võidu, isegi kõige nooremad osalejad said isade abiga puutööd proovida. Lõpuks olid kõik väga rahul – toredad juhendajad, loominguline tegevus ja palju uusi teadmisi mõjusid positiivselt ka lastevanematele – lubati järgmisel suvel tagasi tulla. Sõbralik vastuvõtt tegi koolirahva südame soojaks.

Teise päeva õhtupooliku kulminatsiooniks kujunes lõkke tegemine. Klaara-Manni puhkemaja peremees ja perenaine olid meie tulekuks hästi ette valmistunud – soovite lõket, aga palun! Nii saidki lapsed koos majaperemehega metsast lõkkematerjali tuua, traktoriga sõita ja vägeva lõkke teha.

Hirmus rippisild ja haabjad

Kolmandal päeval käidi Soomaal ja Toris. Unustamatu elamuse said rabamaatkajad Karukose rippisillal.

Väga põnev oli kuulata giid Anne Borkveli selgitusi Soomaal elavate inimeste igapäevaelust suurvee ajal. Lapsed, kes sillast üle läksid, tundsid pisut hirmu, aga kui julgustükk sooritatud ja kõikuv sild ületatud, oldi väga uhked. Oma käega katsuti haabjat ja uuriti, kuidas seda valmistatakse. Tähelepanelikud kuulajad said teada,

miks räägitakse vahel soost ja vahel rabast, kuidas nendel vahet teha ning kuidas eristada järve laukast. Rabamatkal saadud teave ja kaunis loodus panid mitme täiskasvanu ohkama: "On ikka üks ilus maal!"

Laukavesi ära proovitud, suunduti üheskoos Soomaa külastuskeskusesse, kus peeti piknikku ja vaadati filmi Soomaast. Õhtul tutvustas Anne Borkvel koolirahvale Tori vaatamisväärsusi.

Alustati Tori vanemast hoonestusest, seejärel suunduti keerulise minevikuga Eesti Sõjameeste mälestuskirikusse ja kõige lõpuks Tori põrgusse. Anne Borkveli väga põhjalikud selgitused Toris toimunud sündmustest olid huvitavad kuulata ka täiskasvanuile.

Ümbruskonna vaatamisväärsustega seotud rahvajutud ja legendid panid pisemad kultuurihuvilised tähelepanelikult kuulama ja hämarduvat ümbrust vaatlema. Kes seda põrgut ja vanapaganat ikka teab – parem emaisa ligi hoida!

Elamusi terve aasta jagu

Kes jõuaks mõõta neid teadmisi ja emotsioone, mida Müncheni eestlased sellelt käigult kaasa võtsid. Usun, et igaühel on midagi, mille üle järele mõelda ja ehk ka raamatuist täiendavat teavet otsida.

Eriti julged reisiselid meenutavad kindlasti õist kirikutorni ronimist ja seda tunnet, mis tekib poollagunenud kirikus künlavalgel õõ hääli kuulatades. Küllap tõmbavad just need kordumatud elamused meid ikka tagasi kodu poole ja me kohtume ka järgmisel suvel ühes Eestmaa nurgas, et mitte unustada lapsepõlvest tuttavaid lõhnu, hääli ja maitseid.

Tagasi Saksamaal, võivad Müncheni eesti kooli lapsed pajatada koolikaaslastele pikad lood oma põrguskäigust – vaevalt, et kellelgi on sellele midagi nii vägevat vastu panna!

Müncheni eesti kooli haridusprojekti toetas Eesti Instituudi vahendusel haridus- ja teadusministeerium.

Piret Suidt

Sõit "Kihnu kabriolettiga" pakkus lusti nii suurtele kui ka pisematele.

Müncheni eesti kooli seltskond Soomaa rahvusparki rabas.

Karukose rippisillal Soomaal sai oma julguse proovile panna. Fotod: Piret Suidt

Euroopa Eestlaste Koor tähistas 5. tegutsemisaastat

13 riigi lauljaid ühendav Euroopa Eestlaste Koor tähistas juulis oma viie tegutsemisaasta täitumist laululaagri ja sünnipäevakontserdiga Põlvamaal Varbuse Muusikamõisas.

2003. aastal asutatud Saksamaa eestlaste segakooriga liitusid esmalt lauljad Inglismaalt, Hollandist ja Belgiast. Praeguseks on koori nimekirjas 152 inimest, lisaks eespool mainitud Soomest, Luksemburgist, Lätist, Šveitsist, Prantsusmaalt, Ukrainast, Tšehhist, Austriast, Taanist ja Eestist. On mitmenda põlve väliseestlasi, hiljuti erinevatesse Euroopa riikidesse tööle ja elama siirdunud eestlasi ning teistest rahvustest lauljaid, kes eestlastega pere loonud või on lihtsalt eesti keele ja kultuuri austajad. Noorim laulja on alla 20, vanim üle 70.

Koor on laulnud väliseesti kultuuripäevadel ning 2009. aasta üldlaulupeo rongkäigus oli koori ridades 100 lauljat. Eesti muusikakultuuri ning Eestit kui kiiresti arenevat ja kaunist riiki on tutvustatud kontsertidel Belgias, Kanadas, Luksemburgis, Rootsis, Saksamaal, Suurbritannias ja Tšehhis.

Ees ootavad esinemised Estivalil ehk Rootsi eestlaste kultuuripäevadel, Seedrioru laulupeol Kanadas

Euroopa Eestlaste Koor andis Põlvamaal peetud laululaagri lõpetuseks kontserdi Varbusel.

Fotod: Mari Palgi

ja Lääneranniku päevadel San Franciscos ning loomulikult üldlaulupeol Eestis 2014. aastal.

Erinevatel maadel elavad lauljad ei saa mõistagi lubada endale igapäevaelu, isegi mitte igakuisel kokkusaamisil. Harjutatakse laululaagrites, mis toimuvad enamasti kahel nädalalõpul aastast Annabergi lossis ning suviti Eestis. Laagreid on korraldatud ka teistes riikides.

Koori asutajadirigent, 27aastase dirigendistatusega Kalev Lindal ütles, et juba 5. aastat tegutseva Euroopa eestlaste koori näol on tegemist väga unikaalse muusikakollektiiviga.

"Kuna kooris laulab nii võõrsil alaliselt elavaid kui ka ajutiselt töötavaid eestlasi, samuti välismaalasi, kellel sügavam huvi eesti keele ja kultuuri vastu, võib koori nimetada tõeliseks eestluse kandjaks ja tutvus-

Varbusel dirigeerisid (vasakult) Kalev Lindal (Eesti), Lauri Breede (Eesti), Saidi Tammeorg (Eesti) ja Silver Lumi (Soome).

tajaks Euroopas ning maailmas," rääkis Lindal.

"Võib vaid ette kujutada, mida tähendab 13 riigis elava kooriliikme kokkusaamine proovi jaoks, ent seda rohkem suudetakse väljendada ürgestlaslikku vaimu. Koori lauljate kooskäimine, soov ühiselt musitseerida ja pühendumus annavad silmad ette nii mõnelegi kohalikele kodu-Eesti kollektiivile," märkis Lindal.

Kooril on tihedad kontaktid teiste väliseesti kooride ja seltsidega.

Euroopa Eestlaste Koori tegevust on toetanud Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium, Hasartmängumaksu Nõukogu, Rahvuskaslaste programm, Eesti Kultuurkapital, Düsseldorf ja Langenfeldi linnad ning IPT Projektijuhtimine.

Vaata ka: www.eestikoor.eu

ER

Suursaadik Kaja Tael (keskel) koos saatkonna töötajatega.

Foto: Eesti Vabariigi Suursaatkond Berliinis

Eesti suursaadik Saksamaal Kaja Tael andis üle volikirja

4. septembril andis Eesti uus suursaadik Saksamaa Liitvabariigis Kaja Tael üle oma volikirja Saksamaa Liitvabariigi liidupresidentile Joachim Gauckile.

Volikirja üleandmisele järgnenud vestluses kõnelesid president Gauck ja suursaadik Tael Eesti ning Saksamaa kahepoolsetest suhetest.

President Gauck rõhutas korduvalt, et tema kindla veendumuse järgi on Eesti mitmes mõttes Euroopas eeskujuks.

Eesti on rasked ajad kindla-meelselt üle elanud, kodanikud on jäänud toetama valitsuse otsuseid. Nagu ka mitmetes teistes Ida-Euroopa riikides väärtustavad inimesed Euroopa Liidu tulevikuvõimalusi. President Gaucki sõnul on tähtis, et see lootusrikas ellusuhetumine leviks üle kogu Euroopa. Eesti ja Saksamaa on praegu väga lähedased ning leidnud ühise keele.

President Gauck külastaks võimaluse avanedes väga meelsasti ka isiklikult Eestit, mille ajaloost ja

- Kaja Tael on sündinud 24. juulil 1960. aastal Tallinnas.
- 1983. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli eesti filoloogia erialal ja omandas 1989. aastal filoloogiateaduste kandidaadi teadusliku kraadi.
- 1991–1995 oli Kaja Tael Eesti Instituudi direktor.
- Aastatel 1995–1998 töötas Kaja Tael president Meri välispoliitika nõunikuna.
- Välisministeeriumis alustas Tael 1998. aastal, kus ta töötas erinevatel ametikohtadel.
- Aastatel 2001–2006 oli Kaja Tael Eesti suursaadik Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigis.
- Alates 2006. aastast kuni praeguseni oli suursaadik Tael ametis välisministeeriumi ase-kantslerina Euroopa Liidu küsimustes.

praegustest oludest ta nii palju kuulnud on.

ER

ÜEKN jagas üliõpilastele õpinguteks 55 000 eurot

Suvi on lõppenud ja nii pingutas ka ÜEKNi stipendiumide komisjon, et taotluste hindamine enne 1. septembrit lõpetada. Nagu ka eelmisel aastal oli komisjon ka sel aastal kolmeliikmeline. Saabunud oli 158 taotlust ja neist rahuldati 46 kogusummas 69 000 USA dollarit (umbes 55 000 eurot).

Komisjon pani seekord tähele, et taotlejate seas olid naisüliõpilased tugevas enamuses, neid oli peaaegu kaks kolmandikku taotlejatest. Sama suhe jäi ka püsima taotluste rahuldamisel. Õppeabi saavad 29 naisüliõpilast ja 17 meest. Akadeemiliste kraadide taotlemisel on ees magistriõpe 29-l (eelmisel aastal 25-l). Bakalaureuse kraadi taotlejad 15 (eelmisel aastal 13).

Stipendiaatidest peaaegu pooled kavatsevad õppida väljaspool Eestit, kusjuures 27 jäävad Eestisse.

Ülikoolide eelistustes on ees Tartu Ülikool (11 üliõpilast), seejärel Eesti Maaülikool (6 üliõpilast) ja järgneb Tallinna Tehnikaülikool (4 üliõpilast).

Eelmisel aastal valis arstiteaduskonna kuus stipendiaati, tänava on see arv seitse. Kui veel biomeditsiin, geneetika ja vähibioloogia lisada, siis on meditsiinialale siirdumas kümme stipendiaati.

Väljapoole Eestit siirdujail näib Ühendatud Kuningriik ehk Inglismaa olevat meelepärased, sest üksteist õpilast on selle riigi valinud. Aga on ka neid, kes lähevad Prantsusmaale, Saksamaale, Rootsi ja mujale. ÜEKN soovib stipendiaatidele edu õppimist!

Stipendiaatide nimekirja on veebilehel www.uekn.org.

Ylo Anson

ÜEKNi stipendiumikomisjoni esimees

Kotkajärve Metsaülikoolis Kanadas räägiti Eesti teemadel

Haridus- ja teadusministeeriumi nõunik, Ülemaailmse Eesti Kesk-nõukogu esindaja Eestis hr Aho Rebas käis Kanadas vaatamas, kuidas käib toimetamine tänavu 45. sünnipäeva tähistanud Kotkajärve Metsaülikoolis (MÜ).

Viibisin Kotkajärvel viimati 1984. aasta skautide Maailmalaagris vahetult enne ESTO-t Torontos ja ootasin nüüd põnevusega võimalust kogeda, mis sellest ajast oli tuttav ning mis oli uus ja ootamatu. Kuna MÜ selle aasta peateema oli "Üleilmne Eesti", siis olin kutsutud loengut pidama oma viimaste aastate kogemustest ja teadmistest, olles tegelenud Eesti Haridus- ja teadusministeeriumis rahvuskaaslastega välismaal.

Võtsin oma nooruses osa mitmest Metroost (MÜ Rootsis) ja ka Meestist (MÜ Eestis) Käärikul 1989, nii et olin enam-vähem kursis MÜ tegevustega ja sihtidega, mis mulle omal ajal andsid palju inspiratsiooni, teadmisi ja tutvusi. Tänavune MÜ toimus 19.–26. augustil.

Toronto lennujaamas oli mul vastas MÜ juht Toomas Merilo ja kaks päeva hiljem sain Inga Eichenbaumiga küüti Kotkajärvele – skautide laagriala Muskoka piirkonnas, Torontost paari tunni autosõidu kaugusel –, kus mul tuli pidada avaloeng. Püüdsin anda ülevaatliku kirjelduse väliseestluse tekkest, väliseesti kogukondade tegevustest, erinevustest ja muredest mitmel mandril. Katsusin ka näidata, kuidas välis- ja kodueestlased on olnud ja saavad olema teineteisele abiks ja kasuks. Üheks eelduseks on siiski, et suhtlemine ja infovahetus muutub veelgi elavamaks.

Esinejaid Eestist ja mujalt

MÜ loengud olid enamasti väga huvitavad ja heal tasemel. Mitmed teemad olid juba tuttavad – nagu Enn Raudsepa kirjeldus Montreali eesti kogukonna arengust. Mõned loengud imponeerisid oma originaalsuse ja teabetihedusega, nagu keeleteadlase Indrek Parki loeng keelte erinevustest ja – üks Skype'i loojatest – Jaan Tallin-

Loeng Kotkajärvel.

na loeng tehismintellekti võimalustest ja ohtudest. Eriti viimane pani meie ajud töötama täistuuridel. See loeng oli väga huvitav, aga ka pingutav.

Huvitavaid kirjanduse loenguid esitasid Eesti Kirjandusmuuseumi direktor Janika Kronberg (Karl Ristikivi looming) ja kirjandusteadlane Sirje Kiin (Ivar Ivaski elutöö). Keeleteadlane Lea Kreinin rääkis eestlastest Šotimaal ja Eesti kultuuri ekspordit tutvustasid efektiivselt Eesti suursaadik Ameerikas Marina Kaljurand ja kultuuriministeeriumi ase-kantsler Anne-Ly Reimaa. Eesti kaitseväge struktuurist rääkis leitnant Markus Alliksaar, õigusteadusest advokaat Mart Pikkov ja Toronto Eesti Ühis-panga tegevusest Peeter Einola. Oma suuri kogemusi jagas "lühikeste vahemärkustena" tihti MÜ asutaja professor Olev Träss.

Loengute vahel oli aega vestlusteks, huviringideks, saunamiseks, ujumiseks ja pidustamiseks. Näidati toredaid filme, käisime vaikselt läbi kottipimedat metsa hieele, kus hiievana Margus Tae lõkketule valguses osavalt lõi meeoleolu, mis meid viis ühendusse meie esivanemate usu-maailmaga. Robert Hiis korraldas kannuretki, Koidula Aedna-Nisbet õpetas viltimist, Toomas Sepp juhendas meditatsiooni, Elle Palumäe juhendas

kunstitegevust, Pearu Tamm õpetas ellujäämist metsas ja Toomas Merilo selgitas ja korraldas veini degusteerimist. Eliise Kõre õpetas noortele ilusaid rahvatantse ja Olavi Kelle saatis kitarril laule nii laulutunnis kui ka lõkke ääres. Tihe kava võimaldas veel palju muudki. Lastele oli omaette programm.

Kosutus nii hingele kui ka ihule

Kotkajärve rajad, hooned ja käimlad jätsid veidi kulunud ja hoolitsust igatseva mulje. Õnneks oli terve nädala jooksul ideaalne suvine ilm, mis lubas meid päeviti olla vabas looduses. Käisin igal hommikul järves ujumas ja nautimas haruldast looduse ilu. Oli põnev kuulda ja näha mulle ebatavalisi loomi igas põõsas ja puus.

Oli tore MÜs kohata igas vanuses osavõtjaid ja lõpuõhtul näha eri gruppide etteasteid – laulude, mängude, luuletuste ja rahvatantsude esitamisi. Ei saa ka mainimata jätta perenaiste valmistatud rikkalikke ja maitsvaid roogi ja lõpuõhtuks loodud imponeerivat Rootsi lauda.

MÜ 2012 tõi mind tagasi oma nooruse tegevustele ja olen selle üle väga tänulik MÜ arvukatele korraldajatele, eriti aga üldjuhtidele Maimu Mõlderile ja Toomas Merilole.

Aho Rebas

Algab Rahvuskaaslaste programmi ettevalmistamine järgmiseks perioodiks

Rahvuskaaslaste programmi nõukogu liige ja kultuuriministeeriumi ase-kantsler Anne-Ly Reimaa rääkis Kotkajärve Metsaülikoolis Rahvuskaaslaste programmi toest väliseesti organisatsioonidele.

Reimaa sõnul on hindamatu väliseesti organisatsioonide roll II maailmasõja järgsel ajal Eesti iseseisvuse taastamisel, mil tehti sihikindlat tööd sünnimaa vabaduse nimel. Piiri taga elavad eestlased on oma vähese arvukuse ja ka suhteliselt sarnase kultuuri tõttu sulandanud hästi asukohamaade ühiskonnaga, kuid väliseestlaskonna kahekultuuriline identiteet ning avatud hoiakud on olnud abiks Eesti tutvustamisele maailmas, ütles ta.

"Sulandumine asukohamaa ühiskonda ja kultuuri ohustab samas paratamatult eestluse püsivust kodust kaugel," tõdes Reimaa.

Keelelise ja kultuurilise identiteedi säilitamiseks välismaal on loodud Rahvuskaaslaste programm. Täna-saks on ellu viidud kaks väliseestlaskonnale suunatud riiklikku programmi. Põhjusel, et käimasolev programm lõpeb järgmisel aastal, algab sel sügisel uue koostamine.

Rahvuskaaslaste programmi nõukogu liige ja kultuuriministeeriumi ase-kantsler Anne-Ly Reimaa Mestaliikoolis kõnelemas.

Foto: Eesti Elu

Programmi abil on toetatud eesti keele ja kultuuriloo õpetamist rahvuskaaslastele väljaspool Eestit, kultuuriseltside tegevust, korraldatud väliseesti noorte kõrgkooli taseme õpet ning keele- ja kultuurilaagreid Eestis, arhiiviväärtuste säilitamist ja kodumaale toimetamist, kiriklikku teenimist, kantud hoolt mälestusmärkide korraldajate eest ning nõustatud ja toetatud tagasipöördujaid kodumaale.

"Rahvuskaaslaste programmi nõukogu võtab tänava vastu kõik ideed ja tähelepanekud, kuidas muuta väliseestlastele suunatud tööd tõhusamaks," ütles Reimaa.

Teabevahetus väliseesti ühenduste ja kogukondadega üle maailma aitab kaasa olemasolevate võimaluste paremale ära kasutamisele ja teadvustamisele, rahvusliku identiteedi ja keele säilitamisele ning tõhusale Eesti riigi ja kultuuri tutvustamisele välismaal, lisas ta. "Elkõige aga peame suunama senisest enam tegevusi noorele põlvkonnale. Uue programmi koostamisel ootame tõsist sisulist kaasamõtet ja -elamist, konstruktiivset vaimu ja häid ettepanekuid."

Vt ka: www.eesti.ee/rahvuskaaslastel

allikas: Eesti Elu

Inglismaa eestlaste Rahvapidu

18. augustil kogunesid täiskasvanud ja suvelaagri lapsed Kesk-Inglismaal

Rahvapeo ametlik kontserdiosa algas traditsioonilise lippude sisestoomisega "Kaunistagem Eesti koid" helide saatel. Vaadates laagris viibinud noori lipukandjaid kaunistes rahvapietes tuli nii mõnelegi juba peo alguses pisar silma.

Eesti suursaatkonna asejuhi Karen Lausi tervitus meenutas Inglismaa eestlaste pikka rahvapeo traditsiooni ja ka Eesti taasiseseisvumise 21. aastapäeva. Järgnesid Inglismaa Eestlaste Ühingu (IEÜ) esimehe Toomas Ojasoo avasõna ning EELK konsistooriumi liikme Virge Jamesi südamlük ja soe palvus.

Siis saabus lavale suur ja rõõmus laagriliste pere kaunites eesti rahvarõivais traditsiooniliseks saanud "Kungla rahva" helide saatel. Lava täitus pea 60 isikuga st lastega ja nende kasvatajatega.

Laagrikoor laulis terve rida huvitavaid laule julgesti ja võimsalt. Vahepeal esitatud üksikud laste ettekanded olid kõik hästi esitatud ja kõrgel tasemel. Laule juhatas Karin Blakeley ja saatis Alexander Edwards. Esimene osa lõppes ansambli Untsakad kuulsa teatud hooga lauluga "Röövlilugu."

Kontserdi teine osa algas EÜSLi (Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis) esimehe Maie Kisis-Vainumäe, kes oli vaevaks võtnud sõita Saksamaalt Rahvapeole, tervitusega. Ta mainis, kui südant soojendav on näha juba neljandat eestlaste põlvkonda ikka hoidmas eesti meelt ja kultuuri Suurbritannias.

Järgmisena oli oodata esinejaid Eestimaa – nimelt Viljandi Gypsy Jazz bändi, mis koosneb viiest noorest muusikust, kes on kõik lõpetanud Viljandi Kultuuriakadeemia.

Andekad muusikud esitasid viis pala, mille hulgas olid Raimond Valgre "Sa ütled mulle päikene" ja "Puhkus Viljandis". Publik nautis väga ansambli esinemist. Lõpuks tuli lavale ühendkoor (laagrikoor, Viljandi Gypsy Jazz ning teised lauljad) ja võimsalt kõlas 2011. aasta noorte laulupeol esitatud "Rahu". Ühendkoor laulis veel kaks laulu koos publikuga – "Sauna taga" ja "Pauverve polka."

Kontsertosa lõppes IES Tuleviku esinaine Karin Blakeley lõppsõnaga, kus ta tänas laagri kasvatajaid, lapsi, esinejaid ja kõiki, kes olid kaasa aidanud Rahvapeo edukale kordaminekule.

Rutati kohe õue vaatama rahvatantsu ja peab ütleva, et sel aastal oli rahvatantsujuhi Ly Toomi koreograafia eriti vaimustav ja originaalne poiste "Pulgatantsus", mis tõi naeratusi igähe näole. Noored tantsisid

Inglismaa lastelaagris osalejaid oli tänavu koos kasvatajatega 60 kandis. Laagri omapära on see, et siin on iga kahe lapse/noore kohta tervelt üks kasvataja. Suur osa kasvatajatest on olnud kunagi sellesama laagri kasvandikud ja nad tahavad sellest ikka osa saada.

Viljandi Gypsy Jazzi esitatud palu sai nautida nii õues kui ka sees.

Poiste esitatud "Pulgatantsu" koreograafia meeldis publikule eriti.

Saksamaalt lastelaagrisse tulnute kommentaare

Lars (13 a): Mulle meeldis laager väga, aga seda ma juba arvasin ette. Mis mulle eriti meeldis, oli lipu püüdmise mäng ja ujumine koos sõpradega. Söök oli ka hea ja ma leidsin palju uusi sõpru. Laulmine ja tantsimine mulle eriti ei meeldinud.

Leila (14 a): Erinevad aktsendid on jube lahedad – eriti Bradfordi oma! Olen nüüd kolmandat korda siin ja hakkam varsti aru saama! Vibulaskmine on ka väga tore, aga kahjuks ma ei oska seda üldse!

Martin (16 a): Programm, mis sisaldas laulmist, tantsimist, eest keele õppimist ja erinevate mängude mängimist, oli väga hea. Parim oli see, et siin on võimalik tutvuda erinevate inimestega erinevatest riikidest. Mulle meeldis laager väga ja ma juba ootan, millal saaks sinna uuesti minna.

Erik (14 a) Laager oli väga lõbus, eriti meeldis mulle mängida lipumängu. Ujuda ja vibu lasta on samuti lõbus ning söögid olid ka päris korralikud.

allikas: Eesti Hääl

rõõmsalt ja moodustasid ilusa pildi rohelisel murul.

Varsti algasid saalis ühislaulud, mida saatis vilunud akordionimängija Peter Sheldon. Laulud löid saali ühise meele ja oli kena näha ka tervet rida lauljaid pillimehe kõrval, kes tõmbasid publikut kaasa. Vahepeal külastati laagrilaste kunstitöö näitust ja prooviti õnne ka loteriidega.

Kuna õhtu oli nii ilus ja soe ja publik tahtis veel ilusat ilma nautida, esitas Viljandi Gypsy Jazz esimese õhtuse seti õues. Küll oli kena suvisel õhtul nautida andekaid džässmuusikuid klaasi veini juures koos sõpradega! Hiljem võttis aga asi hoogu juurde kui Viljandi Gypsy Jazz mängis edasi saalis ja meelitas rahvast tantsupõran-

dale – ei puudunud ka vaimukas "Karu- ja jänkä" ühistants, mida tehti entusiastlikult kaasa. Vahepeal tantsiti ka eesti rahvatantsu Alexander Edwardsi saatel, mida noored laagrilised eriti nautisid. Õhtu kestis edasi disko tantsuga ja kuulsin, et viimased tantsulõvid ja pidulised lahkusid alles 5.45 hommikul! Oli ikka üks tore ja korralik eesti pidu!

Suur tänu kõikidele, kes aitasid kaasa peo heale kordaminekule! Nii IEÜ kui ka IES Tuleviku liikmed olid teinud väga palju tööd ja juba kuude viisi valmistunud selleks päevaks. Suure töö tulemuseks oli aga saalitäis rahvast, kes nautisid ja kiitsid seda ilusat päeva.

Reet Järvik

Eesti töötud ei kipu tööle

Eesti tööturul ei ole haruldased olukorrad, kus töötaja korraldatud infotundi tuleb kohale vaid murdosina sinna kutsutud töötutest. Inimesi ei meelita ka üle 1000 euro suurune palk.

Majandusministeerium andis hiljuti prognoosi, et Eesti vajab varsti 140 000 uut töötajat, kes tuleks sisse tuua.

Pindi Kinnisvara personalijuht Carolin Tammekivi rääkis ETV hommikuprogrammis "Terevisioon", et firma leidis 40 töötut, kellest tuli infotundi kohale vaid neli. Otsiti uusi töötajaid majahoidja, hooldaja, halduri ja muudele ametikohtadele. Töötuid ei meelitanud isegi see, et osal

ametikohtadel makstakse palka üle 1000 euro kuus. Nii palju teenivad näiteks hooldustehnikud ja head majahoidjad.

"Väga palju jääb töökuse ja aktiivsuse taha. Häid töökäsi on väga vaja ja siis on võimalik teenida ükskõik mis valdkonnas," ütles Tammekivi.

Töötukassa Tallinna ja Harjumaa osakonna juhataja Siim Sarapuu märkis, et mida pikaajalisem töötus on, seda rohkem hakkab rolli mängima enese n-ö presenteerimine, aktiivsus tööturul osalemiseks. Töötukassa on saanud tööandjalt tihti tagasisidet ning on selgunud, et töötaja ei ole nende juurde vestlusele läinud, ehkki ta on seda töötukassale väitnud. ER

TASUB TEADA

2012. aasta II kvartalis vähenes töötute arv Eestis 71 000ni ja töötuse määr 10,2%ni. Noorte olukord tööturul tänavu paranenud ei ole.

Tööjõu-uuringu andmetel põhinev töötute hinnanguline arv, mis tänavu I kvartalis oli 80 000, vähenes II kvartalis 9000 võrra. Esimeses kvartalis oli töötuse määr Eestis 11,5%. Vanuserühmiti oli töötus kõige väiksem vanemaaliste hulgas. 50–74aastaste töötuse määr langes kõige rohkem: 9,2%st I kvartalis 7,2%ni II kvartalis. Alla 25aastaste noorte hulgas töötus kasvas, see on 24,4%.

Kümnendik eestlastest oskab ka mõnd murret

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse esialgsel andmetel räägitakse Eestis emakeelena 157 keelt, teatas statistikaamet. Eesti keelt räägib emakeelena 68,5 protsenti rahvastikust, kümnendik rahvastikust oskab mõnd eesti keele murret.

Kui eelmise, aastal 2000 toimunud rahvaloenduse andmetel kõneli emakeelena 109 keelt, siis nüüd on see arv kasvanud.

Kõige enam räägitakse emakeelena eesti keelt (886 859 – 68,5%), vene keelt (383 062 – 29,6%) ja ukraina keelt (8012 – 0,6%). Üle saja

rääkijaga emakeeli on Eestis kokku 25.

Loendusel sai märkida emakeelena ka viipekeelt. Eesti viipekeelt märkis emakeelena 147 inimest.

Lõppenud rahvaloendusel said eesti emakeelega inimesed esmakordselt märkida üles ka eesti keele murdeoskuse. Mõnd murret oskas 131 243 inimest ehk 10,1% Eesti püsilanikest.

Kõige enam märgiti Võru murde (87048, sh Setu murraku – 12549), Saarte murde (24 520, sh Kihnu murraku – 1320) ning Mulgi murde (9698) oskust. ER

Pilk ette

● **9.11.–11.11.2012 – Annaberg**
Koroona- ja jakkolovõistlused
EÜSLi Esinduskogu koosolek
Info: Maie Kisis-Vainumäe
e-post: maie.kisis@t-online.de

● **Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Mahleri Kammerorkester**
Dirigent: Marc Minkowski
Edvard Grieg – Peer Gynt, op. 23
5.10. – Essen, Esseni Filharmoonia
6.10. – Köln, Kölni Filharmoonia
7.10. – Dortmund, Dortmundi Kontserdimaja

● **14.–21.10.2012 – Münster**
30. KinderFilmFest
Kavas ka tuntud eesti lastefilm
“Lotte ja kuukivi saladus”
(režissöörid Janno Põldma ja Heiki Ernits)
15.10. – kell 14.30 Schlosstheater
20.10. – kell 15.00 Schlosstheater
Info: www.muenster.org/kinderfilmfest

● **12.–14.10.2012 – Berlin**
Mart Kangro – Talk to me Fünf Performer, die Kunst und das Leben
Saksa esietendus Berliner Festspiele raames
Esinevad Kaja Kann, Juha Valkeapää, Martkangro, Veera Nevanlinna, Tiina Tauraite
Koht: Sopiensäle Berlin, Festsaal
Algus kell 20.00

● **Ingrid Lukas – Silver Secrets**
Šveitsis elav noor eesti lauljanna töötab ka pianisti ja komponistina.
2012. aastal võitis Ingrid Lukas teise koha parima naisartisti kategoorias Eesti Muusikaauhindade jagamisel
17.10. – Köln, Stadtgarten
www.stadtgarten.de
19.10. – Bielefeld, Bunker Ulmenwall
www.bunker-ulmenwall.de
20.10. – Frankfurt, Brotfabrik
www.brotfabrik.info
25.10. – Essen, Zeche Carl
www.zechecarl.de
26.10. – Dortmund, domicil
www.zechecarl.de
27.10. – Karlsruhe, Kultur-Tempel
www.kultur-tempel.de
28.10. – Nürnberg (Matinée), DB-Museum
www.deutschebahn.com
Info: www.ingridlukas.com

● **Siiri Sisask Quintett “Lingua mea”**
Peamiselt Siiri Sisaski loodud laulud on rahvusvahelisele ansamblile seadnud Kristjan Randalu
8.11. – Pforzheim, Kulturhaus Osterfeld
www.kulturhaus-osterfeld.de
9.11. – Weinstadt, Jazzclub Armer Konrad
www.jak-weinstadt.de
10.11. – Kitzingen, Alte Synagoge
www.jak-weinstadt.de
11.11. – Pfullendorf, Festival der Stimmen
www.pfullendorf.de
13.11. – Neustadt a. R., Schloss Landestrost
www.neustadt-a-rbge.de

● **Ewert And The Two Dragons**
Ewert And The Two Dragons on akustilist indie-rock'i viljelev ansambel Tallinnast
3.10. – Düsseldorf, New-Fall-Festival
www.new-fall.festival.de
15.11. – Köln, Gebäude9
www.gebaeude9.de
16.11. – Weissenhäuser Strand
www.rollingstone-weekender.de
17.11. – Berlin, HBC (Ehemaliges Haus Ungarn)
www.hbc-berlin.de

Juubilarid!

*Et ikka säraksid su silmad nagu kevadpäike,
et ilulembus hinge ainult jääks.
Et kordaminek saadaks sinu käike
ja kõik, mis halb, sust kaugelt mööda läeks.*

September
Maria Kasak

Oktoober
Salme Lietz
Olga Pulk
Richard Jundas

Õnnitleb Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

Estival 2013

Ees ootab järgmine Estival, mis toimub 15.–17. veebruaril 2013 Stockholmis.

Estival 2013 soovib tutvustada mitmekülgset eesti kultuuri ja pakkuda eestlusega seotud kultuurielamusi, kohtumisi ja meelelahutust laiale sihtgrupile – lastele, noortele, peredele ja eakatele – kelle hulgas on eestlasi nii kodumaalt, Rootsist kui ka mujalt maailmast.

Juba praegu on kavandamisel ühine Eesti Vabariigi 95. aastapäeva ja Estivalide 30. juubeli tähistamine.

Toimub kunstinäitus Eesti Majas, kolm teatritendust, kirjanduslikud ja teaduslikud üritused, suurejooneline gala-õhtu Stockholmis modernsemis konverentsikeskuses Waterfront ja laulupidu endises Muusikaakadeemias (Musikaliska), kus osaleb kümekond eesti koori.

Igal õhtul on avatud “salakõrts” Eesti Maja keldriruumis.
Täpsem info ilmub jooksvalt Eesti Päevalehes ja veebilehel www.estival.se.

Galaõhtu tihedat programmi juhatavad Kristjan Luuk ja Mimi Kask ja oma osavõtt on teatanud mh Eesti presidendipaar Evelin ja Toomas Hendrik Ilves. Tule Sina ka!

Aho Rebas
Estival 2013 esimees

ROMAAN “Idatuulte pöörises”

Vaino Kallase vastilmunud romaani sündmustik toimub aastatel 1940–1947 ühes eesti külas ja kandub romaani lõpus osaliselt väljapoole Eestit. Romaani peategelased on ühe valla mitme talupere elanikud.

Sündmustik algab 1940. aasta juunipöördega ja nõukogude riigi korra kehtestamisega Eestis. Järgnevad küüditamine ja Suvesõja sündmused ning algav Saksa okupatsioon. Nende sündmuste taustal hargneb kahe noore kiindumuse ja armumise lugu.

Edasi viib sündmustik 1944. aastasse, mil sõjasündmused on jõudnud taas Eesti idapiirile. Algavad mobilisatsioonid, mis viivad

sõjakeerisesse ka selle küla noorikud, kellest vahepeal on sirgunud noored mehed.

Edasised sündmused pillutavad need noored mööda Euroopat laiali. Sõja lõpu järel algab metsavendlus. Mitmed selle küla elanikud hukuvad nõukogude julgeoleku tegelaste käe läbi. Pered põgenevad Rootsi.

Sõja lõpupäevadel sakslaste poolt Saksamaale viidud noormehe põgenevad Saksamaalt Taani ja Rootsi. Romaani üks peategelastest püüab iga hinna eest teatada oma taasokupeeritud Eestisse jäänud tütarlapsel, et ta on elus. Samal ajal mõrvab NKVD selle noormehe vanemad.

Tiit Helimets, kes esineb järgmise aasta ESTO päevadel, toob avalikkuse tähelepanu Eestile juba nüüd.

12. oktoobril kell 18.30 saab kaasa elada unikaalsele multimedia installatsioonile, mille korraldab San Francisco Balletiteatri esitantsija ja Tiit Helimets & Co. M. H. de Young Memorial Museumis San Franciscos.

Vaata: <http://www.kickstarter.com/projects/2146329285/tiit-helimets-at-the-de-young>

Romaanis kirjeldatakse mitmel korral Siberi sunnitöölaagritesse viidud ja Siberisse küüditatud eestlaste saatust ja elutingimusi nõukogude laagrites. Romaan lõpeb kahe peategelase tulekuga 1992. aastal Rootsist taasiseisvunud Eestisse. Raamatus on 319 lehekülge.

TELLIMINE

Raamatu hind veebipoest **apollo.ee** tellides on 14,08 eurot, millele lisandub postikulu. Vt <http://www.apollo.ee/idatuulte-poorises.html>

Keelenurk Keelenurk Keelenurk

Emakeele Seltsi keeleteoimkond võttis 11. juunil vastu kolm otsust: ajaloosündmuste algus-täheortograafia, määrsõnade kokku- ja lahkukirjutamisest, ühend- ja väljendverbituletiste kokku- ja lahkukirjutamisest.

● Ajaloosündmuste, ajastute jms nimetusi kirjutatakse väikse algustähega, välja arvatud nendes sisalduvad muud nimed, näiteks araabia kevad, augustiputš, jüriöö ülestõus, külm sõda, lahesõda, Tartu rahu, teine maailmasõda, vabadussõda, vaikiv ajastu, verine pühapäev.

TASUB TEADA
Tasuta võimalus laadida oma nutitelefoni eesti õige kirja mobiilirakendus **Sõnar**.
Vt <http://keelevidin.ee>

● Pidada muutumatute sõnade kas või ~ kasvõi, just nagu ~ justnagu, just nimelt ~ justnimelt, kui tahes ~ kuitahes ja mis tahes ~ mistahes puhul võimalikuks nii senise normingu kohast lahkukirjutust kui ka kokkukirjutust. Nii sidekriipsuga kui ka

sidekriipsuta võib kokku kirjutada võib-olla ~ võibolla.

● Ühend- ja väljendverbide kokku- ja lahkukirjutuse reeglite suurim muudatus on selles, et kui varem oli normikohane kirjutada kas lahku või kokku üksnes täiendina või öeldistaitena esinevad ühend- ja väljendverbide kesksõnavormid, siis reegliparandusega laiendati seda kahtpidi kirjutamist ka mine-, ja- ja lt-liiteliste vormidele: allakukkumine või alla kukkumine, juuresolija või juures olija, silmahakkavalt või silma hakkavalt. **ER**

Viimane veerg

● Studios Eesti Joonisfilm eelmisel aastal valminud täispikk joonisfilm “Lotte ja kuukivi saladus” võitis mainekal Buenos Airese laste ja noorsoofilmide festivalil NUEVA MIRADA täispikkade animafilmide kategoorias 1. koha. Festival toimus tänavu 30. augustist 5. septembrini. Tegemist on Lõuna-Ameerika ühe suurima laste ja noorsoofilmide festivaliga, mis toimus juba 11. korda, vahendasid Klassikaraadio kultuuriruudised. Festivalist võttis osa ka üks filmi autoritest, Janno Põldma.

● President Toomas Hendrik Ilves osales 14. septembril äsjavalminud “Liivi-eesti-läti sõnaraamatu” esitlusel Riias, Eesti saatkonnas. “Seda sõnaraamatut võib nimetada 21. sajandil püstitet uue aja Liivi Rahvamajaks, mis kinnitab, et liivlased hoiavad hoolsalt oma juuri ning toovad tagasi kaduma kipuvat,” ütles Eesti riigipea. Ta tunnustas Läti valitsust, kes hoolimata kokkuhoiueelarvele pidas vajalikuks toetada oma põlise ja väikese rahvakillu sõnaraamatu ilmumist, mis esmakordselt on nii mahukas ja sisukas.

● Soome estofiile ühendav ja kahe rahva sõprus- ja kultuuriühendust arendav Tuglase Selts (Tuglas-seura) valis uueks juhatajaks pedagoogikadoktor Jaana Vasama. Vasama alustab tööd järgmise aasta algul ning vahetab välja seltsi praeguse juhataja Juhani Salokandle, kirjutas Helsingin Sanomat. Varem on Vasama töötanud õpetaja ja koolijuhina ning tegelnud ka koorijuhtimisega. Aastatel 2005–2009 oli ta Soome Instituudi direktor.

● Soomlased otsustasid esitada Oscari kandidaadiks tänavu eesti juurtega Sofi Oksaneni romaani põhjal vändatud filmi “Puhastus”, kus astuvad üles ka eesti näitlejad. “Puhastus” on Sofi Oksaneni rohkem kui kahekümnesse keelde tõlgitud Eesti lähiajaloo ainelise menuromaani kinoversioon. Filmi on tootnud Solar Film, režissöör on Antti J. Jokinen ning produtsendid Markus Selin, Jukka Helle ja Maria Avdjuško, Kristian Taska. Ameerika filmiakadeemia avaldab Oscar nominendid 2013. aasta 10. jaanuaril.

● 18. augustil Liivi Muuseumis toimunud kirjandushäppeningil valiti Eesti Kirjanikuks 2012 teoloog ja ulmekirjanik Meelis Friedenthal. Friedenthali tänavu ilmunud romaani “Mesilased” sündmustik hargneb 17. sajandi lõpu nälgahädast vintsutatud Tartus, kus ülikoolis käib samas vilgas vaimuelu. Laureaat pälvis lisaks ka Jaan Krossi nimelise eripreemia.

● Ettevõtlike Noorte Koda andis 15. septembril juba 14. korda välja auhinna “Silmapaistev noor eestlane”. Žürii otsusega on tänavused kolm silmapaistvat noort eestlast Vanemuise teatrijuht Paavo Nõgene, maailmakoristamine 2012 turundusjuht Anneli Ohvri ja TTÜ Innovatsiooni ja rahvusvahelistumise prorektor Alar Kolk.

Informatiivne veebikülj Saksamaa eestlaste jaoks

eesti.de

Eesti Raja toimetus tänab

Hilja Königit

lahke annetuse eest

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastõid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.